

WIADOMOŚCI GMINNE

Nr 12 grudzień 2016 rok

Miesięcznik Gminy Biała Podlaska

Egz. bezpłatny

*Drodzy mieszkańcy gminy Biała Podlaska!
Szanowni Państwo!*

- *Okres Świąt Bożego Narodzenia to czas szczególny, czas spotkania z najbliższymi, czas radości, czas pokoju. To nadzieja, która opiera się na wierze, wzmacnia się, gdy karmi nas swoją miłością.*
- *Symboliczne siano złożone na stole wigilijnym jest znakiem, że Chrystus wchodzi w ludzką ubóstwo, aby stać się naszą siłą i wzmocnieniem.*
- *Niech ten wspaniały czas napełnia nas radością, wzajemnym szacunkiem i pokojem, daje siłę do pokonywania codziennych trudów.*

U progu Nowego 2017 Roku składamy gorące, płynące z głębi serca życzenia. Niech Nowonarodzony obdarza wieloma łaskami, niech błogosławi szlachetnym działaniom, niech daje wytrwałość. Wspaniałych świąt Bożego Narodzenia oraz Szczęśliwego Nowego 2017 Roku w imieniu władz gminy Biała Podlaska oraz pracowników samorządowych życzą:

*Przewodniczący Rady Gminy
Dariusz Płażuk*

*Wójt Gminy
Wiesław Panasiuk*

Kalendarium

1 listopada

Na licznych cmentarzach parafialnych w gminie oraz w uświęconych krwią miejscach pamięci narodowej zapłonęły znicze i lampiony. Mieszkańcy gminy odwiedzali groby swoich bliskich, a uczniowie ze SP w Ortelu Książęcym i Woskrzenicach Dużych mogiły poległych uczestników II wojny światowej.

7 listopada

Wójt **Wiesław Panasiuk** złożył w imieniu samorządu gminnego gorące gratulacje i najlepsze życzenia ks. **Januszowi Onyfryjukowi**, proboszczowi parafii pw. Błogosławionego Honorata w Białej Podlaskiej. Ks. proboszcz uhonorowany został zaszczytnym tytułem prałata diecezji siedleckiej.

8 listopada

Wójt gminy otrzymał zaproszenie do uczestnictwa w uroczystości wmurowania kamienia węgielnego pod budowę nowego kościoła parafii pw. św. Michała Archanioła w Białej Podlaskiej przy ul. Pokoju.

9 listopada

Świetlica wiejska w Sławacinku Starym była miejscem wyjazdowej sesji Rady Gminy. Wzięli w niej też udział sołtysi wszystkich sołectw. Obrady poprzedziły wystąpienia zaproszonych gości. Zastępca komendanta miejskiego Policji podinspektor **Grzegorz Pietrusik** mówił o bezpieczeństwie publicznym w gminie, które na tle innych powiatów województwa lubelskiego wygląda przyzwoicie. Niestabilną sytuację na rynku mleczarskim przedstawił **Piotr Wojciuk**, specjalista działu skupu i administracji Grupy Mlekovita. Radni przyjęli kilka uchwał m.in. dotyczącą stawek podatku od nieruchomości. Zgodnie z zapowiedzią wójta, samorząd gminny obniża wielkość ceny skupu żyta, mającej związek z wielkością podatku rolnego w roku przyszłym.

10 listopada

Przed pomnikiem upamiętniającym obecność Legionów Piłsudskiego w Sitniku zaciągnięto honorową wartę uczniów i strażaków, związaną z obchodami Narodowego Święta Niepodległości. Przed pomnikiem delegacje złożyły wieńce i zapaliły znicze. Po uroczystości w plenerze uczniowie zaprezentowali w szkole patriotyczny montaż słowno-muzyczny.

11 listopada

Delegacja samorządowa gminy z wójtem **Wiesławem Panasiukiem** uczestniczyła w mszy św. za Ojczyznę, odprawionej w kościele pw. św. Antoniego oraz miejskich obchodach Narodowego Święta Niepodległości na Placu Wolności. Tego samego dnia wójt wziął udział w wieczornicy dedykowanej Niepodległej w świetlicy wiejskiej w Ciciborze Dużym. Program artystyczny przygotowali uczniowie miejscowej Szkoły Podstawowej, zespół młodzieżowy z Hrudu i zespół śpiewaczy Zorza z Cicibora Dużego.

12 listopada

Uroczystości obchodzono Narodowe Święto Niepodległości w Sworach. Po mszy świętej delegacje samorządu, strażaków, rad sołeckich i uczniów złożyły kwiaty przed pomnikiem w centrum Swór. Potem wysłuchano efektownego programu "Polskie drogi do niepodległości" przygotowanego przez grupę 60 uczniów miejscowej SP.

W godzinach popołudniowych rozstrzygnięto w Hrudzie siódmą edycję konkursu "Tkactwo w dolinie Bugu".

19 listopada

Sala widowiskowa klubu kultury GOK w Sitniku była miejscem obchodów Dnia Seniora. Wzięli w nich udział mieszkańcy: Sitnika, Łukowców, Terebeli, Rakowisk i Sławacinka Starego. Przy muzyce i suto zastawionych stołach bawiono się do późnych godzin wieczornych.

29 listopada

Rok 2016 był rokiem sprawozdawczo - wyborczym w ochotniczych strażach pożarnych. Kampania przypadała w roku jubileuszy, czyli 100-lecia powstania Związku Floriańskiego, 95-lecia powołania Związku Ochotniczych Straży Pożarnych Rzeczypospolitej Polskiej i 25-lecia uchwalenia ustawy o ochronie przeciwpożarowej. Obrady zjazdu powiatowego odbywały się w białskim Starostwie Powiatowym z udziałem zaproszonych gości. Po przedstawionych sprawozdaniach z działalności zarządu i komisji odbyło się głosowanie, w którym delegaci jednogłośnie udzielili absolutorium ustępującemu Zarządowi Oddziału Powiatowego Związku OSP RP za okres kadencji. Nowy 35 - osobowy Zarząd Oddziału Powiatowego wybrał ze swego grona 13 - osobowe prezydium. Prezesem został starosta **Mariusz Filipiuk**, wiceprezesami **Jerzy Czyżewski** z Łomaz i **Romuald Murawski** z Konstantynowa, zaś sekretarzem wójt naszej gminy **Wiesław Panasiuk**. Do zarządu oddziału wojewódzkiego desygnowano m.in. radnego powiatowego i gminnego inspektora ds. ochrony przeciwpożarowej **Czesława Pikacza**.

30 listopada

W Starostwie Powiatowym rozstrzygnięto dziewiątą edycję konkursu ekologicznego dla szkół "Czysta Ziemia". Od kwietnia do października uczniowie z 33 szkół powiatu ubiegali się o nagrody. W rozstrzygnięciu doceniono trzy gminne szkoły podstawowe z: Grabanowa, Sitnika i Styrzyńca. Piszemy o tym obszerniej wewnątrz numeru.

Tego samego dnia w Urzędzie Miasta funkcjonariusze Komendy Miejskiej Policji przeprowadzili debatę społeczną poświęconą bezpieczeństwu oraz powtarzającym się przestępstwom. Uczestniczył w niej m.in. wójt naszej gminy. (g)

Biblioteka w Sworach

Sobotnie spotkania z literaturą

Biblioteka może służyć nie tylko wypożyczaniu czytelnikom nowych tomów. Od kilku lat członkowie 36. Drużyny Harcerskiej, działającej przy Publicznym Gimnazjum w Sworach, systematycznie odwiedzają czytelnik tamtejszej filii GBP. Raz w miesiącu (najczęściej w soboty) czytają głośno książki młodym czytelnikom. W kończącym się roku lekturą harcerzy były znane baśnie. Po głośnym czytaniu harcerze proponują rozmowy o książkach, a także gry i zabawy plastyczne. Cieszą się one sporym powodzeniem wśród dzieci ze Swór i okolicznych miejscowości. - Każda forma zainteresowania literaturą jest dobra. Ta w wydaniu harcerzy - gimnazjalistów sprawdza się doskonale. Dzięki niej bibliotece przybywa nowych czytelników - uważa miejscowa bibliotekarka **Katarzyna Chwedczuk**. (g)

Z obrad samorządu

Radni uchwaliли budżet gminy

Ostatnia w roku sesja samorządowa, zorganizowana 8 grudnia, miała niecodzienną oprawę. Były kolędy, świąteczne stroiki, opłatek i życzenia. Rozpoczął ją występ zespołu śpiewaczego Wrzos z Woskrzenic Dużych, który z akompaniamentem **Jakuba Gdeli** wykonał cztery kolędy. Sesja stanowiła dobrą okazję do rozstrzygnięcia konkursu plastycznego na kartkę bożonarodzeniową. Wpłynęło nań 146 prac wykonanych przez uczniów szkół gminnych. Wójt **Wiesław Panasiuk** wręczył laureatom nagrody przydatne w rozwijaniu pasji plastycznych. Jurorzy przyznali je w dwóch kategoriach wiekowych.

W grupie uczniów do lat 9 pierwsze miejsce uzyskała **Oliwia Paszkiewicz** z Sitnika. Drugie miejsce zdobyła **Natalia Guz** z Grabanowa, a trzecie **Julia Stefaniuk** z Ortela Książęcego II. Wyróżnienia otrzymali: **Mikołaj Kostyra** i **Jan Szydło** z Woskrzenic Dużych oraz **Klaudia Dąbrowska** z Hruda. W grupie starszej uczniów pierwsze miejsce przypadło **Joannie Maksymiuk** z Cicibora Dużego, drugie **Sylwii Adamiuk** z Sitnika, a trzecie **Izabeli Romaniuk** ze Styrzyńca. Wyróżnienia otrzymali: **Karolina Demianiuk** z Sitnika, **Martyna Chalimoniuk** ze Styrzyńca i **Emilia Jaroszewicz** z Białej Podlaskiej.

Radni przełamali się opłatkiem i złożyli sobie życzenia świąteczne. W części plenarnej sesji przyjęty został gminny program rozwiązywania problemów alkoholowych oraz program przeciwdziałania narkomanii na rok następny. Uwzględniają one zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej rodzinom dotkniętym uzależnieniem, prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej, a także wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń, organizacji pozarządowych i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów uzależnień. Radni przyjęli też zaproponowane przez szefową MOPS **Marię Żarską** określenie warunków i odpłatności za usługi opiekuńcze. Stawka wynagrodzenia osiągnęła wielkość 13 zł za godzinę.

W dalszej części radni jednomyślnie opowiedzieli się za zmianą wieloletniej prognozy finansowej do roku 2021 oraz zmianami w tegorocznym budżecie. Na wniosek wójta wyrażono zgodę na zwiększenie o 38 tys. zł kosztów

modernizacji świetlicy wiejskiej w Wólce Plebańskiej. Ponadto radni przyznali 57 tys. zł na modernizację łazienki w świetlicy Sławacinka Starego i 20 tys. zł na utwardzenie parkingu przy SP w Grabanowie. Jednogłośnie przyjęta została też uchwała dotycząca prac remontowych i konserwacyjnych przy grobach wojennych na terenie gminy. Prace mają być prowadzone we współpracy z wojewodą lubelskim. Wójt **W. Panasiuk** przedstawił założenia dochodów i wydatków gminy na rok następny, pozytywnie ocenione przez Regionalną Izbę Obrachunkową oraz gminną komisję budżetu i finansów. Zawierają one dochody w kwocie **56 mln 997 tys. zł** i wydatki w kwocie **57 mln 613 tys.** Deficyt w wysokości 616 tys. zł pokryty zostanie wolnymi środkami finansowymi. Tradycyjnie już największe wydatki, bo aż 18 mln 389 tys. zł pochłonie utrzymanie oświaty. Na inwestycje przeznaczonych zostało 9 mln 675 tys. zł, na kulturę i dziedzictwo narodowe 2 mln 166 tys. zł, a na fundusz sołecki 535 tys. zł. Przyszłoroczne inwestycje zdominowane zostaną pracami związanymi z ochroną środowiska. Koszt 3 mln rozpoczęta zostanie (przewidziana na 2 lata) budowa 12-kilometrowej nitki kanalizacji sanitarnej w Grabanowie.

2,3 mln ma kosztować budowa 15,5 km wodociągu w Dokudowie (również zadanie dwuletnie). Plan wydatków inwestycyjnych przewiduje też budowę przedszkola w Rakowiskach (koszt 1 mln 650 tys. zł.) Te trzy inwestycje mają być wspomagane dotacjami unijnymi. Radni jednoznacznie wypowiedzieli się za przyjęciem budżetu gminy w proponowanej wielkości. Na finał wójt odpowiedział na zapytania radnych. Jedno z nich dotyczyło możliwości utwardzenia dywanikiem asfaltowym odcinka drogi gruntowej w Woskrzenicach Małych. W tym roku droga ta była wzmacniana łuczniem i jest przejezdna. Utwardzenie jej asfaltem nie zostało ujęte w planie przyszłorocznych wydatków, ale być może zostanie wykonane, jeśli pojawią się wolne środki finansowe po rozliczeniu budżetu. Radni dowiedzieli się też, że opublikowany został wykaz rolników uprawnionych do korzystania ze wspólnot gruntowych. W naszej gminie istnieje 12 takich wspólnot. (g)

Rozsądnie wydajemy pieniądze

Z wójtem gminy Wiesławem Panasiukiem rozmawia Istvan Grabowski

Dobiegł kresu drugi rok pracy samorządu 7 kadencji. Jak go pan ocenia?

- Mam wrażenie, że te dwa lata minęły nam szybko, jak jeden dzień. Na pewno był to czas intensywnej pracy,

nie pozbawionej stresów. W pracy samorządowej nie ma czasu jednak na długie przemyślenia, bo każdy dzień dyktuje nowe wyzwania. Cieszy mnie fakt, że gmina pięknieje z roku na rok. Niekoniecznie za sprawą budowy nowych dróg, wodociągów, kanalizacji sanitarnej czy przydomowych oczyszczalni biologicznych. Podniósł się wyraźnie standard gospodarstw rolnych, modernizowanych

z funduszy unijnych. Wszystko wskazuje na to, że ten standard ulegnie dalszej poprawie dzięki instalacji urządzeń odnawialnych źródeł energii.

Od kilku lat priorytetem inwestycyjnym gminy była budowa nowych traktów komunikacyjnych. Czy odcinki dróg oddawanych do użytku spełniają oczekiwania mieszkańców?

- Sądzę, że tak. Każdego roku na budowę i modernizację dróg przeznaczamy znaczne kwoty. W miarę możliwości finansowych staramy się budować drogi od podstaw (w tym roku 5,7 km) i zmieniać zużyte fragmenty nawierzchni (zamiast łatania dziur). Oczywiście, tych dróg mogłoby być więcej, gdyby udało się pozyskać dotacje zewnętrzne. Nie jest to jednak łatwe, bo procedura naboru wniosków trwa wyjątkowo długo. Choć złożyliśmy do Urzędu Marszałkowskiego wiele wniosków, przez ostatnie dwa lata nie dostaliśmy ani grosza. Bardzo liczyliśmy na dotację umożliwiającą budowę rozpoczętej wcześniej drogi ze Styrzycy przez Porosiuki do Sławacinka Starego. Wniosek nie doczekał się akceptacji ekspertów i musieliśmy kontynuować budowę z własnych pieniędzy. Mamy ponad 270 km dróg gminnych, a tylko połowa z nich została utwardzona. Aby poruszać się drogami gruntowymi, potrzeba nieustannych napraw. Tylko w tym roku wydaliśmy na nie prawie milion dwieście tysięcy złotych.

Wspomniał pan o dotacjach unijnych. O jakie fundusze zabiegała ostatnio nasza gmina?

- Złożyliśmy kilka wniosków, z którymi wiążemy nadzieje, a które nie zostały jeszcze rozstrzygnięte. Cieszy bardzo pozytywna decyzja o przyznaniu nam 1,3 mln zł na budowę wodociągu w miejscowości Dokudów. Czekaliśmy na to wsparcie bardzo długo. Ku zadowoleniu tamtejszych mieszkańców budowa wodociągu rozpocznie się w przyszłym roku. Otrzymaliśmy też decyzję o przyznaniu 850 tys. zł na budowę przedszkola w Rakowiskach. Dołożymy do tego, co najmniej połowę z własnego budżetu, aby przedszkole we wrześniu 2017 r. mogło przyjąć pierwszych wychowanków. W godzinach popołudniowych

budynek będzie pełnił rolę świetlicy wiejskiej. W opracowaniu Urzędu Marszałkowskiego pozostaje nasz wniosek o przyznanie 18 mln zł na odnawialne źródła energii, czyli instalowanie w gospodarstwach domowych gminy solarów do podgrzewania wody i baterii fotowoltaicznych do wytwarzania prądu. Wniosek został pozytywnie zakwalifikowany i teraz ocenia go komisja ekspertów. Decyzja o przyznaniu dotacji lub jej odmowie zapadnie najwcześniej w połowie przyszłego roku. Czekamy też na odpowiedź w sprawie budowy 12 km sieci sanitarnej w Grabanowie. Zadanie wycenione zostało na 6,8 mln zł, a ubiegamy się o dofinansowanie w kwocie 2 mln zł.

Jakie zadania wydają się pierwszoplanowe w przyszłorocznym budżecie?

- Postawiliśmy zdecydowanie na ochronę środowiska, czyli wodociąg i kanalizację sanitarną. Oba zadania realizowane będą w etapie dwuletnim. Jeśli otrzymamy pozytywną decyzję w sprawie odnawialnych źródeł energii, będzie to ewenement w skali krajowej. Rolnicy złożyli w tej sprawie aż 1400 wniosków. Przymierzamy się też do zwiększenia ilości przydomowych oczyszczalni ścieków. Do tej pory udało się ich zbudować 460 w rozproszonym terenie kolonijnym.

Samorząd wychodzi naprzeciw postulatowi rad sołeckich o remont i modernizację świetlic wiejskich. Czy są one dobrze wykorzystane?

- Nasze wydatki inwestycyjne są gruntownie przemyślane. Remontujemy świetlice, aby nie stały puste i nie odstraszały ludzi. Służą one mieszkańcom na różne potrzeby, od spotkań sołeckich przez imprezy okolicznościowe i rodzinne po święcenie potraw. W moim odczuciu pieniądze wydane na remonty świetlic wyraźnie ożywiły aktywność wsi.

Obecny rok jest ostatnim prowadzonym według dotychczasowego ustroju oświatowego. Czy zapowiedź minister Zalewskiej o likwidacji gimnazjów i powrocie do szkół ośmioklasowych zmieni życie uczniów w szkołach prowadzonych przez gminę. Spodziewa się pan perturbacji organizacyjnych i kadrowych?

- Obawiam się, że to reformowanie oświaty będzie odbywało się w pośpiechu, bez zwracania uwagi na pewne mankamenty, jakie na pewno się pojawią. Problemy kadrowe związane z nauczycielami gimnazjów są nieuniknione. Stopniowe wygaszanie gimnazjów nie przyniesie gminie konkretnych oszczędności, ale powołanie ośmioklasowych szkół zakończy poranne i popołudniowe wycieczki autokarowe (przynajmniej do gimnazjów). Teraz do gimnazjum w Ciciborze Dużym dowozimy uczniów z 36 miejscowości. Trzeba poczekać do zakończenia prac legislacyjnych, by nie wprowadzać złej atmosfery czy psychozy strachu.

We wrześniu zmienił się dyrektor GOK. Czy czteromiesięczne działania są dobrym prognostykiem na przyszłość?

- Wysoko oceniam zaangażowanie i postawę dyrektora Chorażego. Opracował program działań klubów i pracowni ginących zawodów na przyszły rok. Uwzględnił on aktywność różnych środowisk. Sądzę, że z tej maki będzie dobry chleb.

Dziękuję panu za wypowiedź.

Wydatki, które cieszą

Przybywa nie tylko nowych dróg

Dziś, kiedy dzięki internetowi świat pozostaje w zasięgu ręki, a wyjazd w dowolnie wybrany region świata nie stanowi większego problemu, ludziom marzy się życie na znacznie wyższym poziomie, korespondującym z możliwościami obserwowanymi w innych krajach. Zapewne z tego powodu oczekiwania lokalnych społeczności wobec władzy samorządowej są wysokie. Oczywiście, w myśl znanego porzekadła, tak krawiec kraje, jak materiał staje. Spełnienie

uzbroić się w cierpliwość. Godzi się wspomnieć, że nasza gmina włącza się do zadań drogowych prowadzonych przez Zarząd Dróg Powiatowych. Tak było z drogą łączącą Cicibór Mały z Witulinem (gm. Leśna Podlaska). Przedsiębiorstwo Robót Drogowych SA wykonywało to zadanie w etapie dwuletnim. W ubiegłym roku nasza gmina przeznaczyła na ten cel kwotę 126 tys. zł, zaś w roku bieżącym 101 tys. zł. Dzięki funduszom centralnym, powiatowym i gminnym

jesienią br. udało się uruchomić odcinek długości 4,2 km i do Witulina można teraz jeździć bardzo wygodną trasą (na zdjęciu widoczny moment przecinania wstęgi). Gmina angażuje się też finansowo w budowę odcinka drogi łączącej Rakowiska z Leśną Podlaską. W tym roku na ten cel przeznaczono 600 tys. zł, co szczególnie cieszy mieszkańców Terebeli.

Pisząc o drogach gminnych, nie sposób pominąć wydatków na częściową wymianę asfaltu w Woskrzenicach Dużych i Zabłociu, a także na polepszenie stanu dróg

oczekiwać możliwe jest jedynie wtedy, gdy gmina posiada wysokie dochody np. z podatków lub pozyskuje fundusze zewnętrzne z dotacji unijnych. Jak utrzymuje wójt **Wiesław Panasiuk**, postulatów zgłaszanych przez radnych, sołtysów i strażaków napływa tak wiele, że spełnienie ich od razu wymagałoby nakładów rzędu pełnego budżetu gminy i to z kilku lat. Przy licznych wydatkach samorządowych (ot choćby na oświatę i pomoc społeczną) nie jest to możliwe. Dlatego do realizacji wybiera się najpotrzebniejsze i najbardziej realne do spełnienia.

Z zadowoleniem odnotować jednak trzeba, że wydatki na zadania inwestycyjne stanowią od lat znaczącą część budżetu gminy Biała Podlaska, zaś osiągnięte dzięki nim efekty cieszą mieszkańców różnych sołectw. W planie budżetowym kończącego się roku na inwestycje przeznaczono ponad **3,5 mln zł**. Priorytetem (podobnie jak przed rokiem) objęta została budowa ciągów komunikacyjnych w różnych miejscowościach. W ubiegłym roku udało się zbudować od podstaw, (czyli od położenia stabilizacji po nawierzchnię asfaltową) 2,6 km dróg. Natomiast w tym roku efekt jest znacznie lepszy. Za kwotę 2 mln 289 tys. zł zbudowanych zostało prawie 5,7 km dróg asfaltowych. Rozrzut planów przyjętych przez Radę Gminy był dość znaczny. Drogi budowane były w: Czosnówce (ulica Akacyjowa i Jodłowa), Hrudzie, Pojclcach, Porosiukach, Rakowiskach, Sitniku, Łukowcach i Wólce Plebańskiej. Samorząd bardzo liczył na pozyskanie dotacji unijnej, umożliwiającej kontynuację rozpoczętej przed rokiem budowy drogi ze Styrzyńca w kierunku Sławacinka Starego. Ponieważ wniosek złożony do Urzędu Marszałkowskiego nie zyskał akceptacji komisji opiniującej wydatki, gmina realizowała rozpoczęte wcześniej prace z własnych funduszy. W tym roku udało się położyć nawierzchnię asfaltową na odcinku 1 km, co oznacza, że do zakończenia wyczekiwanej przez mieszkańców inwestycji pozostało jeszcze 1,2 km. Kierowcy korzystający z tej trasy muszą

gruntowych kruszywem łamanym i mieszanką piaszkową. Na to zadanie przeznaczonych zostało 1 mln 120 tys. zł. Dzięki tym staraniom rolnicy mają lepszy dojazd do pól. Ponadto 160 tys. zł kosztowała budowa 70 mb chodnika w Sworach (od skrzyżowania z drogą główną przez wieś do budynków oświatowych SP i PG).

Ważne inwestycje gminne to także remonty świetlic wiejskich w: Dokudowie, Husince, Jażwinach, Wólce Plebańskiej i Sławacinku Starym; budowa altany rekreacyjnej w Półku; zagospodarowanie placu rekreacyjnego w Worońcu i wykonanie przyłącza kanalizacyjnego świetlicy w Cełujkach. Ponadto utwardzony został plac przed świetlicami w Hrudzie i Terebeli, a świetlica w Sworach otrzymała urządzenie monitorujące. Prawie 192 tys. zł pochłonęły modernizacje obiektów oświatowych w: Grabanowie, Sławacinku Starym, Sworach i Woskrzenicach Dużych. Ponad 190 tys. zł kosztowała gminę budowa oświetlenia ulicznego w: Holi, Hrudzie, Rakowiskach (os. Amelin), Wilczynie i Wólce Plebańskiej.

Na tworzenie 15 przydomowych oczyszczalni ścieków przeznaczonych zostało 122,5 tys. zł. Prawie 240 tys. zł kosztowały zadania ekologiczne: budowa wodociągu w Sławacinku Starym i odcinka 2 km wodociągu z Grabanowa przez Wilczyn do Kolonii Grabanów. Do nakładów inwestycyjnych dodać należy zakup gruntów za kwotę 97,4 tys. zł.

Z każdym rokiem przybywa zadań, które w znaczący sposób polepszają życie na wsi. W kolejnym roku planuje się ich też немало. Pocieszającym jest jednak fakt, że na niektóre z nich jak: budowa 15,5 km wodociągu w rozproszonej zabudowie Dokudowie, budynek przedszkola i świetlicy w Rakowiskach, a także instalowanie urządzeń czystej energii (solarów i fotowoltaiki) w gospodarstwach domowych, mają zapewnione dotacje unijne. (g)

Szkoła w Ortelu Książęcym

Pamiętali o Świącie Niepodległości

W przededniu 98. rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości, w Szkole Podstawowej im. W. Chotomskiej w Ortelu Książęcym miała miejsce uroczysta akademia. Uczniowie przedstawili część artystyczną, na którą złożyły się wiersze i pieśni o tematyce patriotycznej. Akademia została przygotowana przez uczniów klas 4-6 pod opieką

nauczycieli: **Agnieszki Szepeluk** i **Michała Łepeckiego**. Na zakończenie uroczystości delegacja szkoły wraz z dyrektorem **Emilią Kisielewską** i nauczycielką historii **Heloną Bielecką** udała się na pobliski cmentarz w Ortelu Królewskim. Znajdują się tutaj mogiły: **Jana Szulganiuka**, obrońcy twierdzy Modlin z 1939 r., więźnia niemieckich stalagów i łagrów sowieckich, żołnierza AK pseudonim "Kmicic"; **Piotra Nieścioruka**, więźnia obozu koncentracyjnego w Dachau; **Tomasza**

Andrusiewicza, uczestnika walk o Monte Cassino i **Mariana Paszkiewicza**, żołnierza AK pseudonim "Zbyszko". Uczniowie złożyli kwiaty i zapalili symboliczne znicze. Delegacja szkolna złożyła też kwiaty w miejscu pamięci

w Ortelu Królewskim, na kamieniu upamiętniającym poległych i pomordowanych żołnierzy AK - WiN V Rejonu Obwodu Biała Podlaska. Społeczność szkolna pamięta o bohaterach walczących o wolność regionu. Uczniowie rokrocznie odwiedzają ich groby, składają kwiaty i palą znicze. (a)

Szkoła Podstawowa w Grabanowie

Wizyta niecodziennych gości

Uczniowie Szkoły Podstawowej im. 30. Poleskiej Dywizji Piechoty Armii Krajowej uroczystość świętowali 98. rocznicę odzyskania niepodległości. 9 listopada od rana, uczniowie,

przystrojeni we własnoręcznie wykonane kotyliony, oczekiwali wizyty zaproszonych gości, czyli patronów szkoły. Pomimo trudów podróży, Grabanów odwiedzili kombatanci 30. Poleskiej Dywizji Piechoty AK z Warszawy: **Stanisław Sielutin**, **Przemysław Ranachowski** i **Anna Zerynger** z Białej Podlaskiej. Uczniowie oprowadzili gości po pomieszczeniach szkolnych i zaprosili na zajęcia lekcyjne. **P. Ranachowski** opowiadał ciekawie o stolicy z czasów, gdy rodziła się niepodległa Polska. Wspominał też czasy II wojny światowej i tragicznego Powstania Warszawskiego. Dla uczniów była to niezwykła, w dodatku żywa lekcja historii

i patriotyzmu. Odbyła się też uroczysta akademia przygotowana przez uczniów klasy VI pod kierunkiem nauczycielki **Emilii Byszuk**. Udział w niej okazał się

debiutem szkolnego chóru uczniów z najmłodszych klas, prowadzonego przez nauczycielkę **Katarzynę Kozłowską**. Na zewnątrz budynku uczniowie zapalili znicze pod tablicą pamięci i oddali hołd poległym za Ojczyznę. Goście nagrodzili wszystkich uczniów słodyczami. Nie zabrakło wspólnego śpiewania pieśni patriotycznych. 11 listopada poczet sztandarowy brał udział w miejskich obchodach Narodowego Święta Niepodległości. Z dumą sztandar szkoły nieśli rodzice: **Kamil Korszeń**, **Dorota Peszuk** i **Anna Pawłowska**. (a)

Publiczne Gimnazjum w Ciciborze Dużym

Dedykowane Niepodległej

Świętowanie rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości stało się tradycją gimnazjalistów z Cicibora Dużego. W tym roku efektowny montaż słowno-muzyczny (z elementami inscenizacji) przygotowali uczniowie klas drugich pod kierunkiem: **Marty Przywuskiej, Magdaleny Kosińskiej i Aliny Wołosz**. Funkcje konferansjerów przypadły: **Julii Korniluk i Jakubowi Filipiukowi**, zaś

którymi ślęczał komendant strzelców, zastanawiając się nad strategią czekającej go walki. Padły nawet strzały, a łańcuchy opadły wraz z nadejściem 11 listopada 1918 roku.

Niełatwą drogę do niepodległości poetyckimi strofami ukazali: **Kinga Ilczuk, Adrian Kokoszka i Piotr Borysiuk** oraz wyśpiewały: **Aleksandra Bartoszek, Sandra Bebko, Magdalena Chelstowska, Wiktoria Chmielewska,**

Zuzanna Czech, Julita Kalich, Paulina Kłopotek, Milena Korniluk, Aleksandra Peszuk, Natalia Sączuk, Angelika Skwierczyńska i Natalia Walo. Efektowna dekoracja wykonana przez **Dorotę Misiejuk** podkreśliła rangę wydarzenia, sprzed lat, a fachowa konsultacja **Krzysztofa Olesiejuka** sprawiła, że pieśni patriotyczne wykonywane przez uczennice poruszyły serca i wzruszył słuchaczy do łez. Uroczystość uzupełnił

w postać marszałka Józefa Piłsudskiego genialnie wcielił się **Mateusz Kalinowski**. Jego żołnierzy zagrali: **Jakub Derkacz, Aleksander Kiewel, Adrian Tyimiński, Bartosz Stepczuk i Dominik Wasztan**. W inscenizacji pomocny był stół przykryty zielonym sukniem ze starymi mapami, nad

występ zespołu wokalnego seniorów Ave Maria pod kierunkiem **Leona Głuchowskiego**. Wykonywał on pieśni patriotyczno-religijne od Mieszka I do Jana Pawła II. Zdaniem słuchaczy była to wspaniała lekcja patriotyzmu.

Krystyna Krawczyk

Szkoła Podstawowa w Sworach

Jestem sobie przedszkolaczek

4 listopada br. pozostanie na długo w pamięci dzieci 3 i 4-letnich z punktu przedszkolnego przy Szkole

umiejętności, dając dowód, jak dużo zdołały się nauczyć przez dwa miesiące. W programie występu były piosenki,

wierszyki, zabawy ruchowe i taniec. Po części artystycznej dzieci obiecały głośno: zgodnie bawić się w przedszkolu, przychodzić każdego dnia z uśmiechem, słuchać wychowawczynie, pomagać kolegom i być dzielnym przedszkolakiem. Dyrektor szkoły **Gustaw Jakimiuk** dokonał uroczystego pasowania dzieci na przedszkolaka. Na pamiątkę wszyscy otrzymali dyplomy oraz mały słodki upominek. Po uroczystym pasowaniu zaśpiewano piosenkę "Jestem sobie przedszkolaczek", a następnie odbyło się ślubowanie rodziców przedszkolaka. Uczestnikom zapewniono smaczny poczęstunek. Każdy świetnie się bawił, chociaż w niejednym oku mam pojawiła się łza wzruszenia. Uroczystość pozwoliła rodzicom,

Podstawowej w Sworach, a także ich rodziców. Tego dnia odbyło się pasowanie na przedszkolaka. Uroczystość rozpoczęła się od powitania gości i przedstawienia krótkiej części artystycznej. Maluszki zaprezentowały swoje

nauczycielkom i dzieciom zintegrować się. Była również okazją do poznania nabytych umiejętności dzieci. Teraz z dumą mogą powiedzieć: mamo, tato jestem przedszkolakiem. (a)

Laureaci „Czystej Ziemi”

Starostwo Powiatowe w Białej Podlaskiej zorganizowało konkurs "Czysta Ziemia". Ma on rozpowszechniać wśród dzieci i młodzieży właściwe postawy ekologiczne, szczególnie zaś ochrony powierzchni Ziemi i najbliższego otoczenia przed zanieczyszczeniem odpadami komunalnymi. Do głównych zadań należały: działania edukacyjne, zbiórka odpadów nadających się do powtórnego wykorzystania, sprzątanie najbliższego otoczenia oraz inicjatywy proekologiczne, które powinny znajdować finał

w corocznej ogólnoswiatowej akcji "Sprzątanie Świata". 30 listopada w Starostwie rozstrzygnięty został konkurs i wręczono nagrody laureatom. Na piątym miejscu uplasowała się SP im. 30. Poleskiej Dywizji Piechoty Armii Krajowej w Grabanowie, otrzymując w nagrodę telewizor. Natomiast wyróżnienia w postaci drukarek uzyskały: SP im. J. Brzechwy w Sitniku i SP im. M. Porazińskiej w Styrzycu. (g)

Szkoła Podstawowa w Sitniku

Zasłużyli na wyróżnienie

Do tegorocznej edycji konkursu "Czysta Ziemia" przystąpiło 48 uczniów. Udało im się zebrać 4379 kg złomu (91 kg na jednego uczestnika), 1038 kg zużytego sprzętu elektronicznego (21,6 kg na uczestnika), 450 kg szkła (9,4 kg na uczestnika), 1750 kg papieru i tektury (13,6 kg na uczestnika), 380 kg plastiku (7,9 kg na uczestnika), 170 kg plastikowych zakrętek po napojach (3,5 kg na uczestnika) oraz 48 kg baterii i akumulatorów (1 kg na uczestnika). Ponadto społeczność szkolna uczestniczyła w licznych akcjach edukacyjnych.

27 kwietnia br. obchodzony był Dzień Ziemi pod hasłem "Palący temat - niska emisja". Uczniowie zaprezentowali inscenizację "Jak rozweselić ziemię?". Przy okazji odbyły się konkursy: na najładniejszy strój ekologiczny, rzut puszką do celu, bieg w workach sialowych, toczenie papierowej kulki. Gospodarze klas wraz z dyrektorem posadzili na terenie Zielonej Sali krzew żółtkowca.

19 września uczniowie wraz z nauczycielami posprzątały wyznaczone tereny, a posegregowane śmieci zostały dostarczone do Zakładu Komunalnego. Wypada dodać, że w ciągu roku szkolnego uczniowie uczestniczą w sprzątaniu bliźszego i dalszego otoczenia szkoły. Klasy II-VI mają wyznaczone całomiesięczne dyżury przy sprzątaniu terenu wokół pomnika upamiętniającego przemarsz legionów Józefa Piłsudskiego. Uczniowie uczestniczyli w akcji ekologicznej "Szkole pomagamy i świat oczyszczamy" polegającej na podnoszeniu świadomości ekologicznej wśród dzieci, młodzieży, rodziców oraz nauczycieli na temat zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego.

Szkoła przystąpiła do kolejnej edycji akcji. Uczniowie klasy 4 wraz z nauczycielem **Iwoną Korwin** uczestniczyli w konkursie "Zrób niedźwiedziom przysługę. Edukacja dla zrównoważonego rozwoju w szkołach podstawowych", który trwał od 1 lutego do 1 czerwca br. 20 kwietnia szkoła uczestniczyła w akcji sadzenia drzewek w ramach projektu "100 milionów drzew do 2017 roku" organizowanego przez Nadleśnictwo Biała Podlaska. Podczas trwania akcji został przeprowadzony instruktaż sadzenia drzewek przez pracownika nadleśnictwa i posadzono na terenie przyszkolnym 80 sztuk drzew. Ponadto szkoła brała udział w I edycji konkursu przyrodniczego "Zwiastuny wiosny" ogłoszonego przez Nadleśnictwo Biała Podlaska. Uczniowie klas 0-III wykonywali prace plastyczne, natomiast uczniowie klas IV-VI robili zielniki. Wyróżnienie otrzymała uczennica punktu przedszkolnego **Nikoła Celińska**. Szkoła przystąpiła do I edycji kreatywnego konkursu o odpadach "Segregujesz - zyskujesz!". 10 października w szkole odbył się spektakl "Epidemia, czary mary i alchemia". W ramach przedstawienia animatorzy wcielili się w rolę dwóch postaci - współczesnego rolnika i przedstawiciela wyższych form inteligencji, który przybywa do niego z przestrożą na temat ochrony Ziemi. Poruszane były tematy szkodliwych substancji, dziury ozonowej i efektu cieplarnianego. Jednocześnie zostały przeprowadzone eksperymenty np. lewitujące piłeczki, reakcja etanolu z kwasem borowym, płonące kule, zabawy z helem. Uczniowie bardzo chętnie uczestniczyli w eksperymentach. Szkoła Podstawowa im. Jana Brzechwy przystąpiła do VI edycji konkursu plastycznego "Bezpiecznie na wsi – niebezpieczne atrakcje w wakacje!" organizowanego przez KRUS. Celem konkursu było promowanie pozytywnych zachowań dzieci w otoczeniu pracy rolniczej, poszerzanie ich wiedzy o zasadach bezpieczeństwa i higieny pracy w gospodarstwie rolnym, ze szczególnym uwzględnieniem zapobiegania wypadkom najczęściej występującym latem, m.in. związanym ze żniwami, poruszaniem się po drogach publicznych, upadkami osób. W eliminacjach szkolnych, środowiskowych wzięło udział 18 uczniów z klas I-VI (37, 5 proc.). Do II etapu konkursu zakwalifikowało się 4 prace. Szkoła brała też udział w ogólnopolskim programie edukacyjnym "Nie pal przy mnie proszę!". Uczestniczyła też w programie przedszkolnej edukacji antytytoniowej "Czyste powietrze wokół nas", organizowanym przez Wojewódzką Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Białej Podlaskiej. Uzyskane rezultaty zasłużyły zdaniem jury na przyznanie szkole wyróżnienia. (a)

Szkoła Podstawowa w Styrzyczcu

2 ekologią na ty

Wiosna to czas, kiedy uczniowie uczestniczą w akcji sprzątania najbliższej okolicy po okresie zimy. Zaopatrzeni w rękawiczki ochronne i duże worki na śmieci porządkowali pobocza dróg, pobliski las i park przy szkole. Po skończonym sprzątaniu dzieci uczestniczyły w spotkaniu przy ognisku.

Z okazji Dnia Ziemi uczniowie klas starszych przygotowali inscenizację "Na ratunek Ziemi". Scenografię do inscenizacji oraz stroje uczniowie przygotowali podczas zajęć koła przyrodniczego. Inscenizacja została zaprezentowana na apelu szkolnym.

Odpady, które uczniowie mają codziennie pod dostatkiem postanowiono wykorzystać, organizując pokaz mody ekologicznej. Pomysły były bardzo ciekawe, a zadowolenie z braw otrzymanych podczas prezentacji ekologicznych strojów zadowoliły uczestników pokazu. Zaangażowani uczniowie otrzymali broszurki ekologiczne z Nadleśnictwa Biała Podlaska.

W kwietniu społeczność szkolna uczestniczyła w zajęciach ekologicznych z pracownikiem Parku Krajobrazowego "Podlaski Przełom Bugu". Podczas spotkania uczniowie klas starszych i młodszych obejrzeni prezentację multimedialną dotyczącą dziuplaków oraz uczestniczyli w pouczających zajęciach warsztatowych.

20 kwietnia uczniowie sadzili drzewa w parku obok szkoły. Pomocą służył nadleśniczy **Tomasz Bylina**. Sadzenie drzew odbyło się w ramach projektu Ogólnoswiatowej Wirtualnej Szkoły Environmental Online "100 milionów drzew do 2017 roku".

W kwietniu br. odbył się konkurs wiedzy ekologicznej "Najlepszy ekolog". Uczniowie rywalizowali w swoich klasach pisząc test wiedzy.

Podczas zajęć koła przyrodniczego uczniowie klas starszych wykonali prezentacje multimedialne o treści ekologicznej. Materiały umieszczone w prezentacji wykorzystywane były podczas zajęć przyrody i koła przyrodniczego.

W ramach projektu Ministerstwa Edukacji Narodowej "Książki naszych marzeń" do biblioteki szkolnej zakupiono 72 książki, w tym także książki o ptakach.

7 kwietnia szkolna sala gimnastyczna przekształciła się w "Świat ptaków". Przygotowania do uroczystości trwały kilka miesięcy. Uczniowie czytali zakupione książki, układali rymowanki i pisali swoje wiersze, rysowali ptaki.

Najważniejszą częścią było spotkanie z **Patrycją Rytel**, biologiem i poetką, która przeczytała swoje wiersze o ptakach.

Uczniowie klas starszych przygotowywali na kole przyrodniczym materiały o treści ekologicznej i zamieszczali je w gazetce szkolnej "Podstawka". Wykonywali także gazetki ściennie.

Uczniowie uczestniczyli w zajęciach "Plastek i jego zaczarowane pudełko" - europejskiej inicjatywy edukacyjnej Plastics Europe. Zajęcia pomogły dzieciom zrozumieć różnorodność i różne właściwości tworzyw sztucznych.

Mając na uwadze fakt, iż mieszkancy Styrzyczcy chętnie uczestniczą w uroczystościach i imprezach szkolnych przygotowano informacje na temat zbiórki surowców wtórnych. Uczniowie włączyli w akcję swoich sąsiadów i znajomych i wspólnie zgromadzili pokaźne ilości odpadów.

7 października uczniowie klas starszych uczestniczyli w wyjeździe do Sarnak. Wzięli udział w lekcji przeprowadzonej przez pracownika tamtejszego Nadleśnictwa, obejrzeni ekspozyty w Izbie Nadleśnictwa, odwiedzili Zagrodę Dzikich Zwierząt, a także uczestniczyli w zajęciach na ścieżce przyrodniczej Mierzvice.

11 października odbyła się ciekawa lekcja przyrody z udziałem pracownika Parku Krajobrazowego "Podlaski Przełom Bugu". Prowadząca zajęcia **Magdalena Żychowska** przygotowała ciekawe ekspozyty (skórę wilka, wypchaną wydrę i bobra), które wyjątkowo zaciękały uczniów.

Na początku października na terenie parku przy szkole odbył się festyn "Smaki Jesieni". Uczniowie aktywnie się włączyli w przygotowanie uroczystości. Różnorodność konkursów "Jesienny konkurs plastyczny", prezentacja zdrowej żywności i jej degustacja oraz wiele innych atrakcji na łonie natury odbyły się w pięknym parku.

"Sprzątamy- poprawiamy" - pod takim hasłem przebiegała akcja Sprzątania świata- Polska 2016. Szkoła, jak każdego roku włączyła się czynnie do tej jakże potrzebnej akcji. Uczniowie posprzątali najbliższą okolicę (pobocza dróg, park przy szkole, pobliski las). Podczas zajęć omawiano problem odpadów i sposoby ich powtórnego wykorzystania. Ponadto w ramach konkursu dzieci zebrały: 1504,4 kg złomu, 769 kg plastiku, 650 kg zużytego sprzętu elektrycznego, 593 kg szkła, 320 kg papieru i tektury, 200 kg plastikowych nakrętek, 88,9 kg zużytych baterii, 70,5 kg puszek aluminiowych. Jurorzy docenili starania uczniów ze Styrzyczcy jednym z pięciu wyróżnień w postaci drukarki komputerowej. (a)

Szkoła Podstawowa w Grabanowie

Piąte miejsce w powiecie

W podsumowaniu IX edycji konkursu Czysta Ziemia starania uczniów Szkoły Podstawowej w Grabanowie

zdecydowano się docenić piątym miejscem (na 33 szkoły startujące w półrocznej rywalizacji). 30 listopada dyrektor **Beata Zydlewska** oraz szkolny koordynator akcji **Bożena Kaliszuk** otrzymały dyplomy i odebrały 40-calowy telewizor firmy Panasonic, jako nagrodę dla szkoły. Uczennica **Anna Kalinowska** z klasy IV, która zebrała najwięcej surowców

wtórnych została dodatkowo nagrodzona dyplomem i słuchawkami. W działania konkursowe zaangażowała się cała społeczność szkolna. Od kwietnia do października br. uczniowie uczestniczyli w akcjach i przedsięwzięciach proekologicznych. Podczas trwania konkursu udało im się zgromadzić: 1100 kg szkła, 1350 kg plastiku, 3272 kg papieru i tektury, 426 kg puszek, 143 kg zakrętek, 7371,5 kg złomu, 1280 kg zużytego sprzętu elektrycznego, 57 kg zużytych baterii, 140 szt. tonerów komputerowych. W zakresie edukacji ekologicznej odbyły się liczne zajęcia z udziałem gości: Tydzień Ekologii, sadzenie drzew z pracownikami Nadleśnictwa Biała Podlaska, wiosenne porządkowanie terenu szkoły, spotkanie z pracownikiem Parku Krajobrazowego "Podlaski Przełom Bugu", zajęcia w Nadleśnictwie Biała Podlaska, spotkanie z **Tomem Justyniarskim**, pisarzem, miłośnikiem zwierząt, rzecznikiem Towarzystwa Obrony Zwierząt w RP, zajęcia przy kolektorach słonecznych w DPS Kozula oraz owocny, szkolny konkurs wiedzy przyrodniczej. Ponadto uczniowie uczestniczyli w konkursie "Bateria pomysłów". W nagrodę otrzymali gry planszowe o treści ekologicznej. We wrześniu uczniowie całej szkoły uczestniczyli w corocznej akcji "Sprzątanie Świata".

W działania konkursowe zostali też włączeni pensjonariusze Domu Pomocy Społecznej w Kozuli oraz mieszkańcy Grabanowa, Julkowa, Wilczyna, Kamieniczne, Zacisza i Kolonii Grabanów. Uzyskana nagroda jest więc powodem do satysfakcji wielu osób. (a)

Tenisowe boje

Tenis stołowy popularnie zwany ping pongiem ma nieustannie wielu zwolenników gotowych godzinami szlifować mistrzowską formę. Zacięte pojedynki przy stołach towarzyszyły finałowi powiatu bialskiego w indywidualnym tenisie stołowym dziewcząt i chłopców klas IV i młodszych oraz klas V-VI, rozgrywanemu w ramach Igrzysk Młodzieży Szkolnej. Impreza Białkopodlaskiego Szkolnego Związku Sportowego odbyła się 7 listopada w hali PG im. Orła Białego w Sworach. Reprezentanci różnych szkół rozgrywali finał systemem radzieckim (do dwóch wygranych setów). W kategorii dziewcząt z klas IV i młodszych pierwsze miejsce i puchar BSZS zdobyła **Karolina Semeniuk** ze SP im. Bohaterów II Wojny Światowej w Woskrzenicach Dużych. Drugą lokatę uzyskała **Weronika Kostyra** z tej samej szkoły. W kategorii chłopców klas IV i młodszych drugie miejsce uzyskał **Kamil Liniewicz** ze SP im. Jana Brzechwy w Sitniku. Trzeci był **Wiktor Rutkowski** z Grabanowa. W kategorii dziewcząt klas V-VI siódme miejsce przypadło **Klaudii Adamiuk** ze Styrzyńca, zaś ósme **Julii Martyniuk** ze Swór. (g)

Nieznane karty historii regionu

Cichociemny aktor z Husinki

Sejm RP podjął uchwałę, aby rok 2016 był Rokiem Cichociemnych. Chodziło o przypomnienie społeczeństwu zasług elitarniej formacji z czasów wojny, jakim byli cichociemni. Jednym z 316 zrzuconych z Anglii do okupowanego kraju żołnierzy był urodzony w naszej gminie żołnierz podziemia. **Leopold Skwierczyński**, urodził się 24 grudnia 1905 r. we wsi Husinka (powiat bialski), jako syn Józefa, leśnika i Amelii z Kryńskich. Aktor, oficer w stopniu majora AK, cichociemny. Uczył się w Gimnazjum im. I. J. Kraszewskiego w Białej Podlaskiej, a od 1925 r. w Gimnazjum Państwowym im. R. Traugutta w Brześciu nad Bugiem, gdzie uzyskał maturę w 1928 r. W okresie 1928-29 odbył służbę wojskową w Szkole Podchorążych Rezerwy Lotnictwa w Poznaniu i Dęblinie. W 1932 r. mianowany został podporucznikiem rezerwy lotnictwa. W latach 1929-30 studiował na wydziale prawa Uniwersytetu Warszawskiego. Studiów jednak nie ukończył. W 1933 r. ukończył Państwowy Instytut Sztuk Teatralnych w Warszawie. Przed wojną występował w Warszawie w Teatrze Narodowym i "Praskie Oko" oraz na scenach w Łucku, Toruniu i Bydgoszczy.

Po ataku Niemców na Polskę został zmobilizowany do 1 Pułku Lotniczego w Warszawie (eskadra treningowa), a 18 września 1939 r. przekroczył granicę w Kutach.

Z Rumunii 20 listopada 1939 r. przedostał się do bazy lotniczej Lyon-Bron we Francji i do 25 czerwca 1940 r. pełnił funkcję oficera oświatowego. Występował w Teatrze Polskim we Francji, m.in. w sztuce Żeromskiego "Uciekla mi przepióreczka". Po upadku Francji przedostał się do Anglii i od 2 lipca 1940 r. był inspektorem w wydziale oświaty w bazie lotniczej w Blackpool. W 1941 r. prowadził teatr żołnierski "Lotnicza Czołówka Teatralna", który dawał przedstawienia dla naszych lotników i Polskich Sił Zbrojnych zgromadzonych w Szkocji. Od 1942 r. **Leopold Skwierczyński** był członkiem Zarządu Stowarzyszenia Muzyków i Artystów Polskich w Londynie. Zgłosił się do służby w kraju i przeszedł specjalne szkolenie dywersyjne na kursach dla tzw. cichociemnych. Kurs ukończył ze specjalnością do zadań lotniczych w konspiracji. 15 grudnia

1943 r. złożył przysięgę na Rotę AK w VI. Oddziale Sztabu Naczelnego Wodza w Chicheley i przybrał pseudonimy: "Aktor" i "Teatr". Po otrzymaniu awansu na kapitana, w nocy z 16 na 17 kwietnia 1944 r. w ramach operacji o kryptonimie "Weller 10, ekipa 44" został zrzucony do kraju. Wylądował w okolicach Sochaczewa. Przedostał się do Warszawy, aby pełnić służbę w Oddziale III Komendy Głównej AK. Pełnił funkcję zastępcy kierownika referatu informacyjno-wywiadowczego w Wydziale Wojsk Lotniczych. Po wybuchu powstania warszawskiego 1 VIII 1944 r. znajdował się na Ochocie i po kilku dniach został zagarnięty przez "własowców". Udało się mu uciec z obozu w Pruszkowie i pod koniec września 1944 r. przedostał się do Krakowa. W nowo zorganizowanej KG AK pełnił funkcję szefa referatu wywiadowczego Wydziału Lotniczego, m.in. zajmował się podrabianiem dokumentów na potrzeby konspiracji lotniczej. Awansował na stopień majora. 1 lutego 1945 r. został aresztowany w Krakowie przez NKWD. Więziono go m.in. w Bytomiu, Gliwicach i Katowicach. Zwolniony 8 września 1945 r. na skutek interwencji Związku Artystów Scen Polskich. W latach 1945-46 występował w Starym Teatrze w Krakowie. 12 sierpnia 1946 r. wyjechał z żoną do Wielkiej Brytanii, gdzie m. in. prowadził Teatr "Komedia". Potem, aby zarobić na utrzymanie prowadził sklep delikatesowy (1953-57). Do kraju powrócił po "odwilży" w 1957 r. W latach 1957-59 był aktorem i wicedyrektorem Teatru Dramatycznego w Warszawie. W filmie "Wolne miasto", grał pracownika poczty (1958). Mieszkał w Michalinie pod Warszawą. Zmarł 16 września 1959 r. i został pochowany na cmentarzu Rakowickim w Krakowie. Odznaczony był m.in. czterokrotnie Krzyżem Walecznych. Z małżeństwa z aktorką Heleną z Ippoldów (1910-1979), która używała nazwiska scenicznego Bystrzynowska, dzieci nie miał. Ciekawy życiorys artystyczny i zasługi w walce o niepodległość Polski są wystarczającym powodem, aby aktor, który został cichociemnym miał w rodzinnej miejscowości i gminie trwałe upamiętnienie.

Szczepan Kalinowski

Szkoła Podstawowa w Grabanowie

Poznawały korzenny smak pierników

22 listopada dzieci z kl. 0, I i II w towarzystwie nauczycielek: **E. Osielskiej, K. Kozłowskiej i U. Klepackiej** obejrzały w Muzeum Południowego Podlasia w Białej Podlaskiej interesującą wystawę "Świat toruńskiego piernika". Prezentuje ona tradycję toruńskiego piernikarstwa, dawne rzemiosło, a także świat XIX - wiecznego przemysłu i handlu. Ekspozycję uzupełniają aromatyczne i egzotyczne przyprawy, archiwalne zdjęcia i plakaty, piernikowe opakowania oraz naczynia cynowe. Dominującym akcentem jest drewniana koga, nawiązująca do żaglowców handlowych, które pływały po Morzu Bałtyckim i Północnym do końca XVI w. Dużą atrakcją dla dzieci okazały się warsztaty własnoręcznego formowania pierników. Zajęcia pozwoliły poczuć korzenne aromaty, poznać przyprawy i składniki do przygotowania pierników. Pobyt w muzeum dostarczył uczniom wielu niezapomnianych wrażeń, bo sztuka piernikarska jest u nas mało znana. (a)

Szkoła Podstawowa w Woskrzenicach Dużych

Zasady zdrowego odżywiania

Dorosły człowiek powinien być świadomy, że ma decydujący wpływ na jakość swojego zdrowia, a co za tym idzie życia. Każdemu powinno zależeć, aby jego organizm rozwijał się możliwie najlepiej, bez chorób i zbędnego cierpienia. Należy sobie również uzmysłwić, że zdrowie jest

zespołem cech, które mogą podlegać doskonaleniu pod wpływem zamierzonego wychowania. Jest ono jednocześnie głównym warunkiem pomyślnego procesu wychowawczego oraz dydaktycznego. Dlatego powinniśmy uczyć pokolenia od najmłodszych lat sposobów na zdrowe i szczęśliwe życie. Jednym z nich jest właściwe odżywianie, przez wiele osób dziwnie bagatelizowane. Szczególna rola przypada śniadaniu, uznawanemu za kluczowy element dnia. Po nocnej przerwie, która dla organizmu oznacza czas wypoczynku i regeneracji, ale jest także czasem głodzenia, śniadanie dostarcza nowej porcji energii i składników odżywczych. Ich ilość decyduje o wydolności psychofizycznej organizmu przez pierwszą część dnia, tj. o możliwościach podejmowania wysiłku fizycznego i umysłowego. Świadomi problemu, nauczyciele z Woskrzenic Dużych, w trosce o harmonijny rozwój

wychowanków wzięli udział w ósmej edycji programu "Śniadanie daje moc". Na zajęciach uczniowie klas 0 - III sukcesywnie poznawali 12 zasad właściwego odżywiania. Pomagali im w tym Tola i Maks, galaktyczni agenci poszukujący Wszystkojady. Najważniejszym dniem w projekcie był 8 listopada- Dzień Śniadanie Daje Moc, kiedy na szkolnych ławkach i stolikach zamiast książek i zeszytów królowały zdrowe, smaczne i kolorowe potrawy śniadaniowe. Uczniowie klasy 0 wspólnie z wychowawcą przygotowali smaczne, pełne witamin kanapki, które z wielkim apetytem

wspólnie skonsumowali. Nie mniej kolorowo wyglądało śniadanie w klasach I-III. Na talerzykach królowały: ciemne pieczywo, czerwone papryki, pomidory, rzodkiewki, zielona sałatka i ogórki. Nie zabrakło pysznych owoców: bananów, jabłek, winogron. Do popicia dzieci przyniosły niegazowaną wodę mineralną. W ten sposób kadra pedagogiczna, rodzice oraz dzieci zaangażowali się w kwestię prawidłowego żywienia. Zaszczepione nawyki będą procentować, jeżeli nie od razu, to za kilka lat. A to właśnie jest jednym z priorytetów Szkoły Podstawowej w Woskrzenicach Dużych – wychowanie zdrowych, młodych ludzi, zdolnych do podejmowania życiowych wyzwań. (a)

Szkoła Podstawowa w Woskrzenicach Dużych

Znają swoje prawa

18 listopada br. świętowano w szkole Ogólnopolski Dzień Praw Dziecka. Był on tym bardziej wyjątkowy, że łączył się z rocznicą uchwalenia przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych Konwencji o Prawach Dziecka.

Tak istotne wydarzenie i zmienna data skłoniły uczniów do tego, aby w sposób szczególny promować prawa dzieci i respektować je w życiu codziennym.

Obchody rozpoczęły się od przeprowadzenia w każdej klasie zajęć poświęconych prawom dzieci, wykorzystując scenariusze zajęć nagrodzone w konkursie ogłoszonym przez rzecznika praw dziecka w Roku Janusza Korczaka.

Z oryginalnymi inicjatywami wystąpiła społeczność uczniowska. Udało się jej zebrać propozycje działań i poprowadzić uroczystość według proponowanych pomysłów we współpracy z pedagogiem **Elżbietą Ceniuk**.

W tym dniu dominował niebieski kolor stroju, symbol przyjaźni, aby podkreślić wyjątkowy charakter wydarzenia.

Wielkie emocje towarzyszyły uczniom podczas spotkania z prawnikiem **Piotrem Kociubińskim**, który mówił

o specyfice pracy adwokata oraz przestrzeganiu prawa obowiązującego każdego, także ucznia. Dzieci chętnie

zadawały pytania i prezentowały swoją wiedzę na temat codziennych sytuacji, wymagających od nich odwagi, asertywności oraz znajomości prawa. W trakcie dyskusji dowiedzieli się, do kogo mogą się zwrócić o pomoc w razie potrzeby. Z myślą o prawach najmłodszych (w ramach obchodów Dnia Praw Dziecka) z inicjatywy uczennic klasy VI nagrany został i wyświetlony film zatytułowany "Znam swoje prawa". W rolę aktorów wcielili się uczniowie, którzy prezentowali scenki z życia szkoły, gdzie też obowiązuje prawo. Ważnym punktem programu okazał się konkurs plastyczny. Społeczność szkolna w twórczy sposób przedstawiła znajomość swoich praw. Najciekawsze prace wyeksponowano na wystawie.

Wykonanie piosenki "Pod wspólnym niebem" było zwieńczeniem obchodów Dnia Praw Dziecka w woskrzenickiej placówce. Dyrektor **Anna Maksymiuk** podziękowała wszystkim za zaangażowanie, wspólne świętowanie i przyłączenie się do uroczystych obchodów. (a)

Kalendarz imprez kulturalnych na rok 2017

Styczeń

Wieczór kolęd - koncert kolęd i pastorałek, **6 stycznia** - pracownia koronkarska GOK w Sitniku.

Jubileusz 20-lecia zespołu śpiewaczego z Hrudu,

7 stycznia - pracownia tkacka w Hrudzie.

Wspólne kolędowanie - koncert kolęd i pastorałek, od **6 stycznia** do **2 lutego** - kościoły parafialne na terenie gminy Biała Podlaska

Bal karnawałowy, **21 stycznia** - pracownia plastyki ludowej w Styrzyczu.

Spotkanie z kolędą - koncert kolęd i pastorałek, **22 stycznia** - pracownia kulinariów regionalnych GOK w Perkowicach.

Bal karnawałowy, **28 stycznia** - pracownia koronkarska GOK w Sitniku.

Luty

Niezwykły zimowy wieczór - 15 lecie zespołów Figiel i Macierzanka, **18 lutego** - hala sportowa PG w Sworach.

Marzec

Tyle słońca w całym mieście - koncert z okazji Dnia Kobiet, **5 marca**, świetlica wiejska w Sławacinku Starym.

Kwiecień

Rozstrzygnięcie konkursu na tradycyjną palmę wielkanocną - **1 kwietnia**, pracownia zdobnictwa ludowego GOK w Woroncu.

Zajaczki, baranki, baby, babeczki - ciasta wielkanocne - konkurs kulinarny, **8 kwietnia** - pracownia kulinariów regionalnych GOK w Perkowicach.

Iglą malowane - otwarcie wystawy pokonkursowej **23 kwietnia** - pracownia koronkarska GOK w Sitniku.

Spotkanie z folklorem - spotkanie seniorów,

29 kwietnia - pracownia kulinariów regionalnych GOK w Perkowicach.

Maj

"Folkowe impresje" - drugi konkurs tańca folkowego,

20 maja - hala sportowa PG w Sworach.

Majówka seniora - spotkanie seniorów, **13 maja** - Woskrzenice Duże.

Czerwiec

Dzień Dziecka - impreza plenerowa, **4 czerwca** - obiekt rekreacyjny Popówka w Kalińowie.

Dzień rodziny - impreza plenerowa, **11 czerwca** - pracownia zdobnictwa ludowego GOK w Woroncu.

Piknik sportowo rekreacyjny, **18 czerwca** - Sławacinek Stary.

Letnia potupajka pod chmurką, **24 czerwca** - pracownia pieśni i tańca GOK w Sworach.

Lipiec

Święto pereboru - impreza plenerowa, **2 lipca** - pracownia tkacka GOK w Hrudzie.

Piknik rodzinny - impreza plenerowa, **16 lipca** - pracownia koronkarska GOK w Sitniku.

Sierpień

Dożynki gminne - impreza plenerowa.

Wrzesień

Lecą październiki - impreza plenerowa, **9 września** - pracownia tkacka GOK w Hrudzie.

Święto wikliny - impreza plenerowa, **7 września** - Woskrzenice Duże

Narodowe czytanie, biblioteki GOK.

Październik

Smaki jesieni - impreza plenerowa, **1 października** - park przy SP w Styrzyczu.

15 - lecie zespołu obrzędowo-śpiewaczego Lewkowianie,

15 października - Dokudów.

Konkurs piosenki dziecięcej "O srebrny klucz wiolinowy",

28 października - pracownia pieśni i tańca GOK w Sworach.

Listopad

Koncert pieśni patriotycznej, **11 listopada** - pracownia koronkarska GOK w Sitniku.

Tkactwo w dolinie Bugu i Krzny - Przygraniczny konkurs tkacki, **18 listopada** - pracownia tkacka GOK w Hrudzie.

Wieczory andrzejkowe, **25 listopada** - pracownia GOK.

Grudzień

Bożonarodzeniowa karta świąteczna - konkurs,

8 grudnia - Gminna Biblioteka Publiczna w Sitniku.

Prządky, **9 grudnia** - pracownia tkacka GOK w Hrudzie.

Nasze kulinarne dziedzictwo - potrawy wigilijne z przepisów naszych babć oraz współczesne potrawy bożonarodzeniowe - konkurs kulinarny, **16 grudnia** - pracownia kulinariów regionalnych GOK w Perkowicach.

Publiczne Gimnazjum w Ciciborze Dużym

Gimnazjalistki z wizytą w Lipcach Reymontowskich

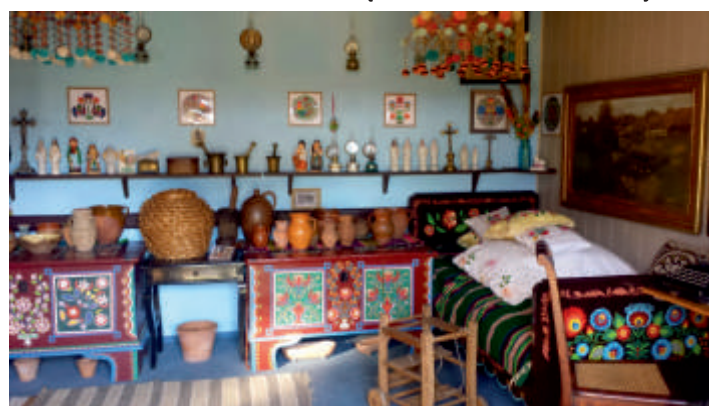
Gminny Ośrodek Kultury Sportu i Rekreacji z Lipców Reymontowskich zorganizował w tym roku ogólnopolski konkurs wiedzy o życiu i twórczości Władysława Stanisława Reymonta. Jego celem była popularyzacja informacji o dorobku noblisty, konfrontacja zdobytej dotąd wiedzy uczestników z różnych rejonów Polski oraz wymiana myśli i doświadczeń. Do konkursu zostali zaproszeni uczniowie szkół podstawowych i gimnazjów związanych z osobą genialnego literata lub noszących jego imię. Swoją akces zgłosiły też uczennice Publicznego Gimnazjum w Ciciborze Dużym im. W. S. Reymonta.

14 listopada **Żaneta Dowhun, Joanna Maksymiuk i Amelia Michaluk** pojechały wraz z nauczycielką **Justyną Szydłowską** i dyrektorem **Stanisławem Szewczykiem** do Lipiec Reymontowskich, aby podjąć bój o podium. W punktacji indywidualnej **Amelia Michaluk** uzyskała piąte miejsce, natomiast w punktacji szkół gimnazjalnych PG w Ciciborze Dużym uplasowało się wysoko na trzecim

miejscu. To duży sukces i nowe doświadczenie! Ponadto uczestnicy oraz ich opiekunowie zwiedzili Muzeum Regionalne im. W. S. Reymonta oraz Galerię Staroci i Pamiątek Regionalnych **Zbigniewa Stania**. Obejrzel też wyjątkowy film o Lipcach Reymontowskich. Uczennicom najbardziej podobała się kolekcja **Z. Stania**, o której sam autor interesująco opowiadał. Widać, że z każdym eksponatem jest emocjonalnie związany. Na uwagę zasługuje zgromadzony przez niego zbiór różnych wydań "Chłopów", nawet w języku japońskim i chińskim.

Każda Szkoła, uczestnicząca w konkursie, otrzymała

książkę "Reymontowskie Lipce" autorstwa **Danuty Laskiej**. Konkurs był uczczeniem 92. rocznicy otrzymania Literackiej Nagrody Nobla przez Reymonta, o której laureat powiedział: Nagroda Nobla to jak kawałek chleba otrzymany przez człowieka, który nie ma już zębów. Otrzymał ją Reymont już u kresu życia.

Krystyna Krawczyk

Szkoła Podstawowa w Ortelu Książęcym

Pluszowy przyjaciel dzieci

7 listopada br. najmłodszy uczniowie szkoły z Ortelu Książęcego świętowali Światowy Dzień Pluszowego Misia. Tego dnia każde dziecko przyszło do szkoły z pluszowym przyjacielem. Zabawa zaczęła się od przywitania rodziców oraz dzieci z punktu przedszkolnego. Specjalnie w tym dniu najmłodszy zamienili się na chwilę w misie. Na głowach miały fantazyjne opaski i kolorowe pelerynki. Początek uroczystości stanowiła wspólna zabawa przy piosenkach: "Wszyscy są witam was" i "Miś z laleczką". Potem dzieci przypomniły wierszyki o misiu, trzymając go w swoich rączkach. Po krótkiej inscenizacji rozpoczęły się zabawne konkursy: lizanie miodku i rysowanie portretu misia z zawiązanymi oczami. Następnie odbyła się przysięga przedszkolaków misiów oraz wręczenie dyplomów i małych upominków. Na podsumowanie uroczystości nauczyciel zapytał dzieci, czy święto Misia jest im potrzebne. Cała grupka zgodnie odpowiedziała, że tak. Spotkanie zakończyło się wspólnym tańcem przy piosence "Jadą, jadą misie" oraz pamiątkowym zdjęciem i poczęstunkiem dla dzieci. Ten dzień sprawił dzieciom dużo radości, a prowadzącym oraz ich opiekunowi zapewnił satysfakcję. (a)

Szkolne Andrzejki

Szkoła integruje lokalną społeczność. Można w niej poznawać sekrety matematyki i literatury, pisać trudne dyktanda, ale też pysznie się bawić, jeśli nadarzy się ku temu okazja. Jedną nich mogą być Andrzejki, czyli dzień astrologii i tajemnej magii. Tradycja wróżenia w wigilię św. Andrzeja sięga dawnych czasów i kiedyś chętnie z niej korzystano, aby poznać nie tylko najbliższą przyszłość. W przeszłości chłopcy i dziewczęta bawili się oddzielnie, zresztą zabawa miała również nieco inny charakter. Mniej w niej było śmiechu i radości, za to więcej magii powierzanej osobie specjalizującej się w takich praktykach. Zazwyczaj była nią wioskowa zielarka, znająca sekretne zaklęcia. Potrafiła ona odczytywać magię kwiatów, a także przepowiadać przyszłość ze słomek, drzewek szczęścia, drewnianych polan, czy odwróconych miseczek, pod którymi ukryte były niespodzianki. Największe powodzenie miały wróżby z wosku przelewane przez ucho od klucza. Młode dziewczęta, poddające się takim praktykom były przekonane, że tego dnia przyszłość otwiera im swoje tajemnice. Chciały poznać nie tylko dary losu, ale nawet imię przyszłego oblubieńca.

Przez lata zwyczaje ludowe uległy zmianie. Teraz można bawić się wspólnie, wróżąc sobie nawzajem, choć mało kto wierzy w skuteczność praktyk i nikt nie oczekuje spełnienia się andrzejkowych przepowiedni w dosłownym sensie. Z dawnych zwyczajów przetrwały tylko niektóre wróżby: lanie wosku, ustawianie butów, karteczki z imionami chłopców i dziewczynek, losowanie przedmiotów o symbolicznym znaczeniu (obraczka, różaniec, listek laurowy). Do tej właśnie tradycji nawiązywała zabawa, zorganizowana w szkole nieco wcześniej, niż zwykle, bo 23 listopada. Organizatorami pełnej atrakcji imprezy byli: członkowie Rady Rodziców, nauczyciele i pracownicy szkoły oraz sami uczniowie. Wieczór rozpoczął się wprowadzającą w nastrój gawędą andrzejkową oraz wspólnymi wróżbami. Przygotowanie ich powierzono uczniom. Potem każdy uczestnik zabawy miał sposobność losowania wróżby przepowiadającej mu przyszłość. Po wróżbach dzieci bawiły się przy dźwiękach skocznej muzyki. Na ten wieczór zainstalowano w szkole kawiarenkę, serwującą pyszne ciasta i napoje. Atrakcją Andrzejek okazała się fotościanka. Dzięki pomysłowości rodziców istniała możliwość wyboru fantazyjnego stroju. Chętni przebierali się więc za księżniczkę, czarodzieja, złego pirata lub miłego misia, by uwiecznić ten szczególny moment na zdjęciu. W przekonaniu uczestników tegoroczne Andrzejki szkolne

były udane i każdy bawił się doskonale. Wszystkim, którzy przyczynili się do zorganizowania miłego spotkania, należą się serdeczne podziękowania. (a)

Adres redakcji: Urząd Gminy Biała Podlaska ul. Prosta 31, 21-500 Biała Podlaska. **Redaguje Kolegium Redakcyjne** w składzie: Wiesław Panasiuk, Grażyna Majewska, Rafał Walczuk, Dariusz Plażuk. **Redaktor prowadzący** Istvan Grabowski. Korekta - Kolegium Redakcyjne. **Wydawca:** Urząd Gminy tel. 83 343-49-50. **Druk:** a-tronic, 21-500 Biała Podlaska, ul. Ks. Wileńskiego Ciborowicza 7, tel. 83 344-37-66, e-mail: a-tronic@wp.pl.

Bliskie sercu Boże Narodzenie

Boże Narodzenie jest obok Wielkanocy najuroczyściej obchodzonym świętem rodzinnym. Do wieczerzy wigilijnej zasiadano z zapadnięciem zmroku, z chwilą ukazania się pierwszej gwiazdy, pilnie wypatrywanej przez dzieci. Zaczynano od dzielenia się opłatkiem, połączonym ze składaniem sobie życzeń.

Dzielenie się opłatkiem

Staropolskie opłatki były różnokolorowe i ozdobne. Dziś opłatki są białe i ozdobnie wytłaczane.

Nazwa "opłatek" pochodzi od łacińskiego słowa "oblatum", czyli dar ofiarny. Praktyka pieczenia chleba praśnego, niekwaszonego, takiego, jakiego używał Pan Jezus przy Ostatniej Wieczerzy, pochodziła z czasów biblijnych, od Mojżesza i zachowała się w Kościele do dziś. Opłatki, jakie dziś znamy, pierwsi zaczęli wypiekać zakonnicy z klasztoru benedyktyńskiego we Francji. Stamtąd zwyczaj ten rozpowszechnił się na całą Europę i wraz z chrześcijaństwem przybył także do Polski. Opłatek używany był jednak wyłącznie do mszy św. i do konsekracji komunikantów dla wiernych. Dopiero od XV wieku stał się bardziej popularny, kiedy nastąpił jego masowy wypiek. Był przekąską do wina, środkiem do pieczętowania listów, smarowany miodem był przysmakiem dzieci. Staropolskim zwyczajem jest zapraszanie na Wigilię ludzi samotnych - tak, aby w ten wieczór nikt nie był opuszczony i smutny.

Kolęda

Nazwa kolęda pojawiła się dawno temu. Wywodzi się ona od słowa "calendae", tak bowiem Rzymianie nazywali początek miesiąca. Owe kalendy, szczególnie styczniowe, czyli noworoczne, obchodzili bardzo radośnie. Kościół katolicki zniósł pogański zwyczaj obchodzenia kalend, zachowała się jednak tradycja śpiewania pobożnych pieśni, sławiących narodziny Chrystusa, odwiedzania się w domach, kupowania świątecznych подарunków.

Z biegiem czasu kolędą zwano nie tylko pieśń na Boże Narodzenie, ale także zwyczaj chodzenia po domach z życzeniami świątecznymi - noworocznymi, czy odwiedzanie przez kapłana parafian w ich domach.

Jasełka

Pierwsze jasełka urządził dawno temu, w roku 1223, miłośnik Dzieciątka Jezus - św. Franciszek z Asyżu w skalnej grocie w Greccio. Ojcowie i bracia z Zakonu zwyczaj ten ponieśli na cały świat, w tym także do Polski, gdzie już pod koniec XIII wieku pojawiły się figury przedstawiające całą scenę Bożego Narodzenia. Nadszedł jednak czas, gdy ludziom znudziło się coroczne oglądanie drewnianych czy kamiennych figur. Pomysłowi bracia zakonnicy zaczęli więc wystawiać najpierw ruchome figury, później zaś kukielkowe i właśnie takie widowiska zaczęły gromadzić wielkie tłumy ludzi. Niestety reakcja ludzi na te przedstawienia nie była godna miejsca, w jakim je wystawiano - kościoła i dlatego jasełka z nich usunięto. Zaczęto je wystawiać w różnych miejscach (większych domach, placach, ulicach). Jasełka zawsze rozpoczynają

się sceną zbudzenia pasterzy przez aniołów. Zawsze jest też w nich scena na dworze okrutnego króla Heroda, jest śmierć krążąca wokół jego tronu, która kosą ścina mu głowę, jest niesforny diabeł namawiający go do zabicia dzieci w Betlejem. Jest oczywiście Święta Rodzina przy żłóbku małego Jezusa, są pasterze i Trzej Królowie przychodzący z darami.

Choinka

Na wigilię Bożego Narodzenia niemal każda polska rodzina umieszcza w swoim mieszkaniu i dekoruje choinkę. Jest to jedna z najmłodszych tradycji wigilijnych. Początkowo, w tym również na ziemiach polskich, popularna była "jodełka", czyli wierzchołek sosny, jodły lub świerku zawieszony u pułapu. Drzewko to miało chronić dom i jego mieszkańców od złych mocy.

Choinka w obecnej formie przyjęła się w Polsce dopiero w XVIII w. i zwyczaj ten przeniósł się z Niemiec. Kościół był początkowo niechętny temu zwyczajowi, lecz szybko nadał choince chrześcijańską symbolikę "biblijnego drzewa wiadomości dobra i zła", pod którym rozpoczęła się historia ludzkości. Choinkę wnosi się do domu w dniu, w którym wspominamy pierwszych ludzi - Adama i Ewę. Na choince nie może zabraknąć jabłek, bo właśnie te owoce były na owym biblijnym drzewie, a ponadto jabłko symbolizuje zdrowie.

Wśród iglastych gałązek wiją się łańcuchy, lekkie, słomkowe i bibułkowe. Są pamiątką po wężu-kusicielu. Gwiazda na szczycie drzewka symbolizuje gwiazdę betlejemską, która wiodła Trzech Króli do Dzieciątka Jezus. Tak ustrojona choinka stała w domu do Trzech Króli.

Prezenty

Wigilijny zwyczaj obdarowywania się prezentami początek swój bierze jeszcze z rzymskich Saturnaliów. W późniejszych wiekach przez Kościół został nazwany Gwiazdką, gdyż prezenty wręczano, gdy na niebie zauważono pierwszą gwiazdę. Ową gwiazdę utożsamiano z Gwiazdą Betlejemską. Ponieważ tą częścią wieczoru wigilijnego najbardziej zainteresowane były dzieci, nic dziwnego, że to one z niecierpliwością wypatrywały pierwszej gwiazdki na niebie.

Święty Mikołaj

Uwielbiają go wszyscy - dorośli i dzieci, bogaci i biedni, mieszkańcy dużych miast i małych miasteczek. Święty Mikołaj odwiedza nas 6 grudnia lub w wieczór wigilijny.

Wieść głosi, iż urodził się na przełomie wieków III i IV w Turcji. Krąży o nim wiele legend. Niegdyś był patronem żeglarzy i wędrownych kupców (urodził się w rodzinie bogatych kupców). Chronił ich od niebezpieczeństw podróży i zapewniał powodzenie w handlu. Patronował też wielkim przedświątecznym jarmarkom. Niektóre miasta uczyniły go swoim patronem: Nowy Jork, Amsterdam. Za opiekuna obrali go również uczeni, pasterze, bankierzy, a nawet więźniowie. Obecnie Święty Mikołaj przynosi co roku prezenty 90 milionom dzieci na świecie. Zostawia je pod poduszką, w skarpetach, bucikach czy pod choinką. (a)

